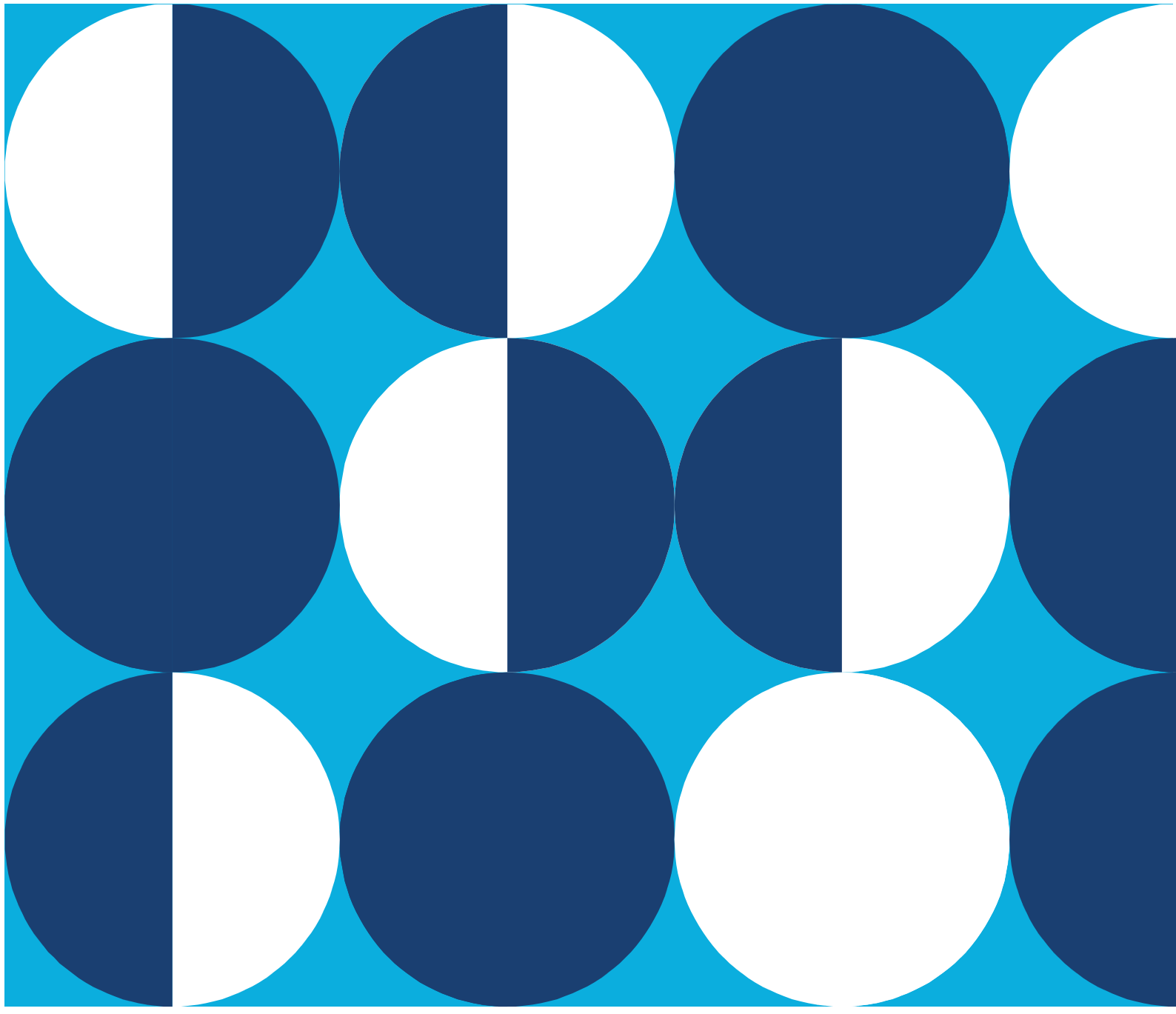

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

Skraćeni rokovi, prilika za ograničavanje konkurencije

Skraćeni rokovi, prilika za ograničavanje konkurencije

Autor: **Agon Hysaj**

Septembar 2021.

Ovu kratku analizu priredila je Demokratija Plus (D+) uz podršku USAID-a, kroz aktivnost Transparentne, efektivne i odgovorne opštine (USAID TEAM). Stavovi autora izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Država.

Opština Srbica je 30. novembra 2020. objavila tender za nabavku zdravstvene opreme (jedan mamograf, jedan rentgen i jedan ortopan) namenjene Glavnom centru porodične medicine (GCPM), predviđene vrednosti od 120,000 evra. Iako je korišćen otvoreni postupak, na ovom tenderu je svoju ponudu podnela samo jedna kompanija, KosovaMed Healthcare, po ceni od 119,880 evra ili samo 120 evra manje od predviđene vrednosti tendera. Tendersku dokumentaciju preuzela je 21 kompanija koja se bavi medicinskom opremom, međutim nijedna od njih nije podnela svoju ponudu.

Br.	Opis	Cena
1	Mamograf	53,950
2	Rentgen	38,750
3	Ortopan	18,300
		119,800 evra

Tabela 1: Cene proizvoda shodno ugovoru između KosovaMed Healthcare i Opštine Srbica

Čini se da je razlog zašto je samo jedan privredni subjekat (PS) podneo ponudu je kratak rok dat za podnošenje ponude, kao i za dostavljanje (isporuku) proizvoda i par propusta u kriterijumima tenderske dokumentacije. Naručilac je tražio jedan mamograf, jedan rentgen i jedan ortopan, što su sve medicinski uređaji. Tehničke specifikacije tražene za ove proizvode su prilično detaljne, međutim D + nije primetio da je negde spomenuta bilo koja trgovinska marka, bilo koje kompanije, osim računara, koji je tražen po nazivu, da bude od proizvođača Intel. Zakon o javnim nabavkama dozvoljava da se usled nemogućnosti opisa nekog proizvoda pomenu trgovinske marke, pod uslovom da su dozvoljeni ekvivalentni proizvodi. U ovom slučaju reč ekvivalent nije navedena u tehničkoj specifikaciji.

Iako su tehničke specifikacije poprilično detaljne, tenderska dokumentacija sadrži par nedostataka. Pre svega, Opština Srbica nije tražila da PS-i imaju licencu za medicinsku opremu od Kosovske agencije za medicinske proizvode i opremu (KAMPO). Iako je KosovaMed Healthcare podneo ovu licencu, opština je bila izložena riziku da se nelicencirane kompanije nadmeću na ovom tenderu. Prema Zakonu o medicinskim proizvodima i opremi, svaki medicinski uređaj mora imati sertifikat KAMPO-a pre plasiranja na tržištu¹.

Još jedan nedostatak koji je mogao ograničiti konkurenciju je rok za dostavljanje (isporuku) opreme. Opština je zacrtala kao kriterijum da se oprema mora isporučiti u roku od pet kalendarskih dana. Ovaj rok je veoma kratak i neopravdan, s obzirom na to da kalendarski dan uključuje subotu i nedelju, što su neradni dani. Na primer, aprila 2020. godine, kada je borba protiv pandemije kovida-19 bila hitne prirode, Ministarstvo zdravlja dalo je rok od pet radnih dana. Međutim, nijedna kompanija se nije žalila na ovaj kriterijum tokom faze prijema ponuda. Međutim, to ne znači da su se slagali sa ovim kriterijumom.

Štaviše, Opština Srbica je takođe skratila rok za podnošenje ponuda. Rok je skraćen sa 20 dana na 9 dana. ZJN kaže da se za tendere srednje vrednosti (10,000 do 125,000 evra) rok može skratiti sa 20 dana na 10 dana. Međutim, opština je nezakonito još više skratila rok sa sledećim obrazloženjem:

„Potreba za tim uređajima nastala je zbog situacije prouzrokovane pandemijom KOVIDA-19, s obzirom na efikasnije upravljanje situacijom i nedostatak ovih uređaja u GCPM-u.”

Obrazloženje opštine za skraćivanje roka za podnošenje ponuda nije na mestu, jer ovi uređaji nemaju nikakve veze sa borbom protiv KOVIDA-19. D + je našao da su naručioci

¹ Član 25 Zakona o medicinskim proizvodima i opremi. Službeni list Republike Kosovo. 2014
<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9437>

tokom 2020. godine u ime borbe protiv pandemije počinili brojne prekršaje u postupcima nabavki među kojima su glavni upotreba pregovaračkog postupka bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru i skraćivanje roka za podnošenje ponuda. Skraćivanje roka za podnošenje ponuda dozvoljeno je zakonom, ali je zabranjeno koristiti KOVID-19 kao opravdanje za skraćivanje roka. Opština je mogla da pokrene postupak ranije i da dovoljno vremena svim PS-ima da podnesu ponudu.

Još jedan nepromišljen zahtev je obučavanje tehničkog i medicinskog osoblja o upotrebi opreme. Opština Srbica uopšte nije precizirala koliko sati obuke je potrebno, prepuštajući ovo na odgovornost KosovaMed Healthcare. Broj sati i osoba koje treba obučiti trebalo je predvideti u predmeru. Sada ostaje u rukama KosovaMed Healthcare-a da utvrdi broj ljudi koje treba obučiti i broj sati obuke.

KosovaMed Healthcare je ponudio model Genoray MX-600 za mamograf. Tenderska dokumentacija zahteva da se za svaki proizvod ponudi katalog. PS je u svojoj ponudi dostavio katalog od jedne stranice u kome nisu navedene sve specifikacije uređaja. Tehničke specifikacije traže da mamograf ima „Domet mAs i da pređe gornju granicu od 635 mAs širokog fokusa”, međutim gornja granica mamografa koji je ponudio KosovaMed Healthcare, Genoray MX-600, podržava do 600 mAs². Dakle, zahtev nije ispunjen. Konkursna komisija očigledno nije uporedila zahtevane specifikacije sa specifikacijama ponudnog uređaja. Ovo nije ni mogla učiniti korišćenjem kataloga koji je dostavila kompanija KosovaMed Healthcare. U ovom slučaju, trebalo je tražiti pojašnjenja od PS-a ili posetiti internet stranicu proizvođača i uporediti tehničke specifikacije.

Za rendgenski uređaj, KosovaMed Healthcare je ponudio model FujiFilm FDR Smart F. Tehničke specifikacije ovog uređaja odgovaraju onima traženim u tenderskoj dokumentaciji.

Dok je za uređaj ortopan, KosovaMed Healthcare ponudio model NewTom GO. Međutim, priložena brošura ne navodi tehničke specifikacije proizvoda. U ovom slučaju, iako NewTom GO ima sve tražene specifikacije, konkursna komisija to nije mogla znati na osnovu brošure koju je dostavio izabrani PS.

Tokom sprovođenja ugovora, opština nije ispoštovala korake tražene Finansijskim pravilom 01/2013. Opština je primila robu, a zatim je nalog za kupovinu dostavila privrednom subjektu, dok je trebalo da se desi suprotno, prvo se podnosi narudžbina putem naloga za kupovinu, a zatim se prima roba. Prema Finansijskom pravilu 01/2013 o potrošnji javnog novca, član 22 glasi da se prvo mora podneti zahtev za kupovinu, zatim nalog za kupovinu, treći korak je izveštaj o prijemu, a u četvrtom koraku prijem fakture. Tek po prijemu fakture se može načiniti isplata³. Opština je primila nabavku 23. decembra 2020. godine, dok je nalog za kupovinu dostavila 6. maja 2021. godine. U tenderskoj dokumentaciji se traži da PS dostavi narudžbinu u roku od pet dana od prijema naloga za kupovinu. Opština nije bila u prilici da na ovaj način izmeri rok isporuke jer je nabavka obavljena pre podnošenja naloga za kupovinu. Ovo je sada preraslo u uobičajenu pojavu u brojnim aktivnostima nabavke, gde se nalog za kupovinu izdaje nakon što je snabdevanje završeno.

Iako izgleda da tehničke specifikacije uređaja nisu prilagođene određenim ponuđačima, skraćivanje roka za podnošenje ponuda i kratko vreme za isporuku opreme mogli su primorati

² Product Data of Mammography MX-600

<https://www.mcmedical.com.co/wp-content/uploads/2018/03/mx600.pdf>

³ Finansijsko pravilo br. 01/2013/MF – Potrošnja javnog novca, Službeni list Republike Kosovo.

<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10203>

druge privredne subjekte da ne podnesu svoje ponude. Opština Srbica nije preduzela sve mere da poveća konkurenciju. Međutim, čini se da ugovorene cene odgovaraju tržišnoj i ceni istih ugovora, drugih naručilaca.

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

